VÕRU LINNA LEHT

Võru linnavalitsuse ja -volikogu infoleht

Oktoober 6 (75) 2012

Võru tunnustas õpetajaid

4. oktoobril toimus kultuurimajas Kannel pidulik Võru linna õpetajate vastuvõtt. Üritusel tunnustati Võru linna aasta õpetajaid.

Vasakult linnapea Jüri Kaver, aasta õpetaja Liivi Savi, aastate õpetaja Ene Kuus, aasta õpetaja Raivo Jeenas, aasta õpetaja Marika Karden-Raud, linnavolikogu esimees Erki Saarman, abilinnapea Tarmo Piirmann.

Aasta õpetaja konkurssi korraldati Võrus viiendat aastat. Konkursiga soovib linn tähtsustada õpetaja rolli, tõsta esile edukate pedagoogide tegevust ning tunnustada Võru linna koolide, huvikoolide ja lasteaedade õpetajaid, kelle töö ja isiklik eeskuju on oluliselt kaasa aidanud noorte kujunemisele mitmekülgseks isikuks ning kelle tegevus on positiivselt mõjutanud haridusasutuste, Võru linna ja piirkonna arengut. Kandidaate said esitada kõik juriidilised ja füüsilised isikud.

Aastate õpetaja 2012 – Võru I põhikooli saksa keele õpetaja Ene Kuus

Ene Kuus on orienteeritud maksimaalse töötulemuse saavutamisele. Õpetajana on ta loominguline, arvestab õpilaste võimete, uute õpetamissuundade ja seisukohtadega. Ta on suutnud õpilastele luua turvalise õpikeskkonna, mis on aidanud kaasa õppijate ja õpetaja vastastikku toetavate töösuhete kujunemisele ning andnud märkimisväärseid tulemusi meeskonnatöös. Kolleegide hulgas on Ene Kuus hinnatud tänu oma rikkalikele kogemustele, heale koostöövõimele, paindlikkusele ja konstruktiivsusele. Oma arvamuse julgeb ta alati välja öelda. Ta on hinnatud koolitaja ning eksamiülesannete koostaja. Tunnustust väärib tema panus põhikooli lõpueksami osaoskuste ülesannete eeltestimisel ja analüüsimisel. Eesti Saksa Keele Õpetajate Seltsi juhatus nimetas ta 2010/2011. õppeaastal aastate tegijaks.

Aasta õpetaja 2012 – spordikooli treener-metoodik Raivo Jeenas

Oma ligi 40aastase tööaja on Raivo Jeenas veetnud suuresti õrnema soo hulgas, juhendades tütarlapsi, neide, naisi ja veterane. Ta treenib ja juhendab erineva tasemega gruppe algajatest esindusnaiskondadeni. Aastaid on ta olnud ka võistluste organisaator, nõuandja, kohtunik ning Eesti Võrkpalli Liidu treenerite kogu juhatuse esimees. Edukaks kujunenud hooajal 2011/2012 saavutasid tema juhendatavad võistkonnad ridamisi kõrgeid kohti mitmetel karika- ja meistrivõistlustel.

Aasta õpetaja 2012 – lasteaia Päkapikk liikumisõpetaja Liivi Savi

Oma tööpõhimõtte on Liivi Savi kirja pannud möödunud õppeaasta töö analüüsis: „Parim väärtusi kujundav tegevus lasteaias on mäng. Mängu käigus omandab laps teadmisi ja kogemusi, väljendab tundeid, õpib kaaslastega suhtlema, omandab käitumisreeglid." Selle saavutamiseks kasutab õpetaja erinevaid liikumis- ja tegevusvõimalusi jalgrattasõidust tantsuni, korraldab teemapäevi, õuesõppemänge ja mitmesuguseid sündmusi lastele ning peredele, julgustab ja koolitab kolleege laste tervist arendavaid tegevusi ette võtma.

Aasta õpetaja 2012 – Võru Kreutzwaldi gümnaasiumi bioloogiaõpetaja Marika Karden-Raud

Marika Karden-Raud on koolile pühendunud õpetaja, kes tegeleb kooli arendamisega selle sõna kõige sügavamas ja paremas tähenduses. Põhjalikud teadmised psühholoogiast, õpilaste ealistest iseärasustest, oma ainest ja hariduse arendamise strateegiast teevad temast inimese, keda kutsutakse ümarlaudadele, nõupidamistele ja teistele ettevõtmistele, kus sünnib midagi käega katsutavat. Mõeldes tulevikule otsib ta juba praegu parimat võimalust koolieksamit korraldada, interaktiivseid õppematerjale kasutada, õpilaste väärtushinnanguid kujundada ning õpilaste erinevate huvide ja vajadustega arvestada.

Tunnustuse saajatele andsid linnavolikogu esimees Erki Saarman, linnapea Jüri Kaver ja abilinnapea Tarmo Piirmann kätte reisibüroo 600eurosed kinkekaardid ning kunstnik Eino Mäelti valmistatud klaasist raamatukujulised meened. Autasustamisele järgnesid Tartu Uue teatri etendus „Vene rännumehe ülestähendused" ning pidulik vastuvõtt.

VLL

TULE VÕRU LINNA ELANIKUKS

1. novembrist kuni 31. detsembrini 2012 Võru linna elanikuks registreerunute vahel loositakse välja üks õnnelik, kes saab valida 1000 EURO väärtuses kas

- reisipakett
- komplekti kinkekaartidest,

mis koosneb:

- reis - 500 €
- optikateenused - 200 €
- hambaravi - 200 €
- hotell-loodusspaa - 100 €

VÕRU

Lisainfo kampaania tingimuste kohta www.voru.ee või tel 785 0948

Linnavalitsuse istungitel

■ **Enampakkumise tulemuste kinnitamine**
Jaanimäe spordibaasi kinnistu võõrandamiseks välja kuulutatud kirjaliku enampakkumise edukaks pakkumuseks tunnistati OÜ Avalor Arendus pakkumus hinnaga 23 100 eurot.

Korteriomandite Tartu tn 15 korter nr 1 ja F. R. Kreutzwaldi tn 25a korter nr 7 võõrandamiseks välja kuulutatud enampakkumine tunnistati nurjunuks osalejate puudumise tõttu.

■ **Riigihangete korraldamine**
Korraldatakse riigihanked „Võru linna elektroonilise arvemenetluse korraldamine", „Kreutzwaldi gümnaasiumi rekonstrueerimise omanikujärelevalve", „Lasteaia Päkapikk mänguväljak" ja „Petseri tänava pikenduse ehitamine".

■ **Ehituslubade väljastamine**
Väljastati ehitusluba Tallinna mnt T1 maakaabelliini ehituseks, Kivi tn T1, T2, T3, T4 maakaabelliinide ja alajaama ehituseks ning Tartu tn 25 hoone osaliseks rekonstrueerimiseks.

■ **Kasutuslubade väljastamine**
Väljastati Kivi tänav T1, T2, T3, T4 vee- ja kanalisatsioonitorustiku ja reoveepumpla ning Tulika alajaama F-1 0,4kV maakaabelliini kasutusluba.

■ **SA Võru Spordikeskus nõukogu liikmete tagasikutsumine ja nõukogu liikmete määramine**
Võeti vastu korraldus, millega kutsutakse tagasi SA Võru Spordikeskus nõukogu liikmed Siiri Toomik, Meelis Kibena ja Hillar Zahkna ning määratakse uuteks liikmeteks Meelis Munski, Kristjan Võrno, Marko Tiisler ja Sairos Hõrak.

■ **Haridusasutuste osutatavate teenuste hindade muutmine**
Muudeti osaliselt spordikooli, Järve kooli ja lasteaia Punamütsike osutatavate teenuste hindu.

■ **Koolieelsete lasteasutuste põhimääruste muutmine**
Muudeti Võru linna koolieelsete lasteasutuste põhimäärusi.

■ **Koolieelsete lasteasutuste hoolekogude koosseisu muutmine**
Muudeti Võru linna koolieelsete lasteasutuste hoolekogude koosseise.

VLL

raadio Marta 100,7 MHz

VÕRU LINNATUND

Raadio Martas kuu teisel ja viimasel neljapäeval kell 11.15 (kordus kell 17.10).

Juubilare alates 70. eluaastast õnnitletakse igapäevases õnnesoovisaates kell 9.15.

Kuula Võru linnatundi, õnnitlusi, linna uudiseid ja kultuuriteateid sagedusel 100,7 MHz või Raadio Marta kodulehel www.martafm.ee!

Katariina alleel tehti säilitatavate puude hoolduslõikust

Rekonstrueeritaval looduskaitse all oleval Katariina alleel tehti kõigil suurtel puudel hoolduslõikust.

Säilitatavatel pärnadel lõigati ohtlikke, haigeid, kuivanud ja vigastatud oksi ning murdunud okste tüükaid. Lisaks lõigati oksi võrade tasakaalustamiseks. Kolmel ohtlikul puul toestati tüvehargnemised.

Keskkonnaametiga kooskõlastatuna tuli vanad pärnad säilitada allee selles osas, kus puud moodustavad tervikliku maastikuarhitektuurilise ruumi. Puude tervislik seisund on hinnatud dendroloogiliselt pigem halvaks, seepärast tuleb puud järjepideva kontrolli alla võtta.

Katariina allee on Võrus üks olulisemaid haljasalasid ja kujundab tervet linnaruumi. Puude hooldamata jätmine tooks kaasa turvariske nii inimestele, hoonetele kui ka puudele endale. Kompromiss puude turvalisuse, esteetilisuse ja järelejäänud aastate vahel peab olema selgelt paigas.

Töid tegid oma ala asjatundjad – arbosistid OÜst Green-Moto.

Projekt läks maksma 2696 eurot ja sai teoks tänu Keskkonnainvesteeringute Keskusele. Linna omaosalus oli 15 protsenti.

VLL

Registreeri end Võru linna elanikuks – novembrist algab linnaelanikuks registreerimise kampaania!

Võru linn alustab 1. novembrist aasta lõpuni kestvat linnaelanikuks registreerimise kampaaniat.

Nagu varem, ei ole ka sel aastal linna eesmärk kunstlikult elanikke juurde tekitada, vaid eelkõige ootame registreerima neid, kes on sissekirjutuse puhul kahevahel või pole end Võrus elades mingil põhjusel linna elanikuks vormistanud.

On õiglane olla selle omavalitsuse kodanik, mille hüvesid iga päev kasutatakse. Inimesed, kes kasutavad linna pakutavaid teenuseid, ent pole elanikeregistris, tarbivad neid nende kulul, kel on sissekirjutus ning kelle maksude eest neid teenuseid pakutakse.

Täpne ülevaade oma elanike arvust ja vanusest, võimaldab linnal paremini elukorraldust planeerida. Üksikisiku tulumaksust, mis on linna peamine tuluallikas, saavad linna lapsed haridust, toetatakse endaga mitte toime tulevaid inimesi, valgustatakse linna ja puhastatakse tänavaid.

Suurem tulubaas annab paremad võimalused väärtuslikum elukeskkond luua. Seetõttu on igaühe panus Võru linna arengusse oluline.

Kui elad Võrus, aga pole Võru linna oma elukohaks vormistanud, siis tule nüüd ja registreeri ennast linna elanikuks. Aita kaasa meie linna arengule!

Võru linna elanikuks registreerimine on lihtne. Toimi nii!
Elanikuks registreerimiseks on vaja täita elukohateate blankett, mis on kättesaadav linna kodulehel www.voru.ee (Kohalik võim /Blanketid /Elukohateade), ning tuua see linnavalitsuse infosaali.

Elukohateate blankett on saadaval ka linnavalitsuse infosaalis ja täita saab selle kohapeal koos ametniku abiga. Kaasa on vaja võtta isikut tõendav dokument. Võru linnavalitsus asub aadressil Jüri 11, elanikeregister on tuba 8, vastuvõtuajad on E–N kella 10–12, 15–17; R kella 10–12.

ID-kaardi ja kaardilugeja olemasolul on elukohateate vormi võimalik täita ka riigiportaalis www.eesti.ee.

Väljakirjutust endisest elukohast pole vaja teha. Elukohateate võite saata ka postiga. Kui esitate selle posti teel, siis lisage oma isikut tõendava dokumendi isikuandmetega lehekülje koopia. Pereliikmed võivad esitada ühiselukohateate.

Kui esitaja ei ole ruumi omanik, siis tuleb elukohateatele võtta ruumi omaniku allkiri nimetatud elukoha andmete kandmiseks rahvastikuregistrisse. Kehtiva üürilepingu olemasolul ei ole vaja omaniku nõusolekut, lepingust tehakse linnavalitsuses koopia ja see on sissekirjutamisel piisav õiguslik alus.

Täpsem info tel 785 0914 või 785 0948.

Võimalus võita 1000 euro väärtuses auhind
Kõigi registreerunute vahel loositakse välja auhind, milleks on võitja valikul **1000 euro** väärtuses **reisipakett** või **kinkekaartide komplekt, mis sisaldab** 500eurost reisikinkekaarti, 200 euro väärtuses optikateenuseid, 200 euro väärtuses hambaravi ning 100eurost hotelliloodusspaa kinkekaarti.

Kampaanias ei osale inimesed, kes 16. oktoobrist kuni 31. detsembrini 2012 Võru linna elanike hulgast lahkuvad ja siis end uuesti Võru linna registreerivad. Osalevad vaid need kampaania vältel (st 1. novembrist kuni 31. detsembrini 2012) registreerunud, kes on 31. detsembri seisuga Võru linna kodanikud. Ühiselukohateate esitanud inimeste puhul osaleb iga pereliige kampaaniaarvestuses eraldi.

Linnavolikogu oktoobrikuu istungil

Linnavara otsustuskorras võõrandamine
Volikogu andis loa võõrandada otsustuskorras Võru linnas Tartu tn 31 asuv korteriomand M 104 hinnaga 22 000 eurot OÜle Piro Trans.

Kooli nime muutmine
Võru Kesklinna Gümnaasiumi nimeks saab alates 1. augustist 2013 Võru Kesklinna Kool.

Linnavolikogu möödunud aasta otsusega lõpetati sellest õppeaastast gümnaasiumihariduse andmine Kesklinna gümnaasiumis selle põhikooliks ümberkorraldamise tõttu. Koolis õpib veel vaid üks gümnaasiumiklass, mille õpilased lõpetavad kooli juunis 2013. Seega tekkis vajadus viia kooli nimetus kooskõlla tegelikkusega ja kaotada sellest ära sõna „gümnaasium".

Võru linna 2012. aasta lisaeelarve
Võeti vastu linna 2012. aasta lisaeelarve. Eelarvesse lisati osa ASi Võru Soojus müügitulust (268 000 eurot), see suunatakse Kreutzwaldi tänava sademeveetorustike ehituseks ja lasteaia Päkapikk mänguväljaku rekonstrueerimiseks.

Mittetulundusühingus Eesti Rahvamajade Ühing liikmesuse lõpetamine
Volikogu otsustas astuda alates 31. detsembrist 2012 välja mittetulundusühingust Eesti Rahvamajade Ühing. Võru kultuurimaja Kannel tegevus lõpetatakse 31. detsembrist ning moodustatud on sihtasutus Võru Kannel. Kuna sihtasutus on iseseisev juriidiline isik, ei ole Võru linnal enam vaja sellesse ühingusse kuuluda. Ühingu liikmeks saab astuda SA Võru Kannel otse.

Projektis „Puidutöötlemise ja mööblitootmise kompetentsikeskus" osalemine ja selle kaasfinantseerimine 2012. aastal
Linnavolikogu ei võtnud vastu otsust, mille kohaselt oleks Võru linn osalenud Võrumaa Kutsehariduskeskuse projekti „Puidutöötlemise ja mööblitootmise kompetentsikeskus" kaasfinantseerijana projekti omaosaluse katmisel 2012. aastal summas 23 854,97 eurot.

Volikogu leidis, et tegu on vajaliku arendusega kogu Võrumaa jaoks, aga kuna see on kutseharidusprojekt, on selle rahastamine siiski riigi ülesanne.

Võru linnavolikogu 9. novembri 2011. a otsuse nr 56 „Loa andmine kohustuste võtmiseks ja riigihanke väljakuulutamiseks" muutmine
Volikogu suurendas Kreutzwaldi tänava sademeveetorustiku ehituseks lubatavate kohustuste mahtu aastatel 2012–2013 kuni summani 824 585 eurot, sellest omafinantseering on kuni 588 503 eurot.

Praegu puudub Kreutzwaldi tänaval lõigus Paju tänavast kuni Roosi tänavani tänapäeva nõuetele vastav kanalisatsioonisüsteem. Sademeveetorustike väljaehitamist on otsustanud kaasrahastada Keskkonnainvesteeringute Keskus.

VLL

Teeme Võru koolivõrgu paremaks!

Linnavolikogu 10. oktoobri otsuse kohaselt hakkab Võru Kesklinna gümnaasium alates järgmise aasta augustist kandma uut nime – Võru Kesklinna kool. Sellega võib Võru koolivõrgu reformimise üht etappi lõppenuks pidada, kuid suur töö meie hariduselu ümberkujundamisel seisab veel ees.

Tean paljude pedagoogide seisukohta, et õpetajad on pidevatest reformidest väsinud ja soovivad rahus oma tööd teha. Loomulikult, kõik soovivad seda. Kuid paraku surub elu peale oma tingimused, mille ees pole lõpmatuseni võimalik silmi sulgeda.

Nii tuleb Võruski langetada otsused, et tagada koolivõrgu jätkusuutlikkus olukorras, kui laste arv väheneb ja esialgu pole selles muutust näha. See on reaalsus, millega tuleb leppida ja arvestada.

Koolid saavad korda

Positiivne on see, et linnavalitsus on suutnud leida raha Kreutzwaldi gümnaasiumi renoveerimiseks. Koolimaja remont põhjustab koliperele lühikest aega küll hulga ebamugavusi, kuid teisiti pole nii suure hoone kapitaalremonti paraku võimalik.

Kokku üle kolme miljoni euro maksev remont on kavas lõpetada järgmise aasta jõuludeks. Loodetavasti sujub ehitus tõrgeteta.

Septembri lõpus allkirjastas regionaalminister määruse, mille alusel jagatakse Eesti koolide vahel nn ERMi miljonid ehk siis Euroopa Liidu toetusraha, millega esmalt sooviti rajada Eesti Rahva Muuseumi uus hoone ning mida selle projekti läbikukkumise järel nüüd üldhariduskoolide remondiks kasutatakse.

Sellest programmist loodame saada raha Võru 1. põhikooli hoone renoveerimiseks ja raske on näha põhjust, miks see ei peaks meil õnnestuma. Kreutzwaldi gümnaasiumi remondiks vajaliku toetuse kättesaamist takistas linna ülemäärane laenukoormus, kuid nüüdseks on need probleemid lahendatud ning Võru on oma investeerimisvõime taastanud.

Kui kõik sujub, saame üsna ühel ajal korda kaks kooli. Öeldakse küll, et kooli puhul on kõige tähtsam seal antava hariduse kvaliteet ja vaimsus, mida uute põrandate ja akendega pole võimalik paremaks muuta. Tõsi, kuid ma ei arva ka, et Võru lapsed peaksid kännu otsas lugemist õppima.

Võrru puhas gümnaasium

Nagu teada, on haridusministeerium seadnud eesmärgiks, et igas maakonnakeskuses, välja arvatud suuremad linnad, on üks tugev gümnaasium. See peaks olema kool, mis tõmbab õppima kogu maakonna noori, kes on otsustanud omandada akadeemilise hariduse, mitte suunduda kutsekooli.

Võru Kreutzwaldi gümnaasium on selle positsiooni osalt juba saavutanud. Paljud kaugema kandi lapsevanemad soovivad panna lapse Kreutzwaldi kooli juba alates 1. klassist, lootuses, et siis on tal tulevikus lihtsam pääseda sama kooli gümnaasiumiõppesse ja sealt edasi ülikooli.

See ei ole päris õige lähenemine, sest laps peaks põhikoolis käima võimalikult kodu lähedal. N-ö eliitkooli õhu nuusutamine iseenesest ei taga veel pääsu selle gümnaasiumiastmesse ega hiljem ülikooli.

Linnavalitsus toetab haridusministeeriumi kava lahutada põhikoolid ja gümnaasiumid ning seda kavatseme Kreutzwaldi gümnaasiumis ka teha. Eesmärk on korraldada nii, et lapsel tuleks pärast põhikooli lõpetamist teha selge valik, kas ta jätkab õpinguid akadeemilises või kutseharidust andvas koolis.

Praegu juhtub tihtipeale nii, et põhikooli lõpetamise järel minnakse sujuvalt edasi samas majas olevasse gümnaasiumiastmesse, kuigi eelduste järgi võiks laps saada keskhariduse koos kutseõppega. Soovime, et Võrumaalt sirguks vähem lapsi, kes pärast gümnaasiumi lõppu jäävad ülikooli ukse taha ja on sunnitud ellu astuma vaid keskharidusega, omamata ühtki praktilist oskust ega väljavaadet tööturul rakendust leida.

On päevselge, et Kreutzwaldi gümnaasiumi praegune hoone on puhta gümnaasiumi jaoks liiga suur ja seega tuleb talle leida uus koht. Eelmisel kümnendil mõeldi linnavalitsuses ka uue koolimaja ehitusele, kuid nüüd ei ole see plaan realiseeritav.

Sestap pakub linnavalitsus välja kava, et puhas gümnaasium hakkab tööle aadressil Seminari 1, kus praegu asub Võru 1. põhikool. Põhikool aga kolib üle Kooli tänava majja, kus hakkab siis tööle maakonna suurim põhikool.

Linnavalitsuse soov on kindlustada Võru positsiooni maakonna hariduselu keskusena, mille loomulikuks osaks on tugev gümnaasium, mis meelitab õppima nii linna- kui ka maalapsi. See on meie eesmärk ja ainus võimalus.

Tarmo Piirmann, abilinnapea

Meeldetuletus: oktoobri lõpus tuleb esitada tuleohutuse enesekontrolli aruanne

Sellest aastast peavad tuleohutusaruande esitamise kohustusega asutused ja ettevõtted esimest korda esitama enesekontrolli tuleohutusaruande, esitamise **tähtaeg on 30. oktoober**. Nõue tuleneb kaks aastat tagasi kehtima hakanud tuleohutuse seadusest ja paneb selle kohustuse ehitiste ja hoonete omanikele.

Tuleohutuse enesekontrolli eesmärk on rõhutada valdaja vastutust tulekahjude ennetamisel ja ohutuse tagamisel.

Enesekontrolli tuleohutusaruanne tuleb esitada ehitiste kohta, kus **paiknevad lasteaiad, koolid, majutusasutused, ravi- ja hoolekandeasutused, kaubanduskeskused, suuremad põllumajandus- ja tööstushooned, kõrghooned ja maaalused garaažid** ning **elutähtsat teenust pakkuvad asutused**. Ehitised, mille kohta tuleb tuleohutusaruanne esitada kohustuslikus korras, on ära toodud siseministri 10.02.2011. a määruse nr 1 lisas 2, mis on leitav Riigi Teatajast. Esitatud aruannete põhjal hindab tuleohutusjärelevalve ametnik asutuse või ettevõtte tuleohutuse olukorda ja teeb otsuse tuleohutusülevaatuse korraldamise vajalikkuse kohta.

Võrumaal tuleb aruanne esitada Päästeameti Lõuna päästekeskusele. Seda võib teha e-posti teel (digitaalselt allkirjastatud) aadressil louna@rescue.ee või paberkandjal postiaadressil Vanemuise 64, Tartu.

Lisainfot saab ja aruande vormi leiab Päästeameti kodulehelt http://www.rescue.ee/enesekontrolli-info

Merli Tobreluts, Lõuna päästekeskuse tuleohutuskontrollibüroo piirkonna juhtivinspektor, tel 522 3609

Kui koolitee algab 2013. aastal

Võru linnavalitsuse 9. veebruari 2011 määrusega nr 5 kehtestati „Elukohajärgse munitsipaalkooli määramise tingimused ja kord". Vastavalt korrale peab 2013. aasta 1. septembril esimeses klassis õppima asuva lapse seaduslik esindaja esitama Võru linnavalitsusele **1. novembriks 2012** taotluse elukohajärgse kooli määramise koha. Taotluse vorm on kättesaadav Võru linna veebilehel (www.voru.ee - Kohalik võim/Blanketid) ning selle täitmise käigus peab muu hulgas määrama eelistatud koolid.

Võru linnas on võimalik valida kolme üldhariduskooli vahel: Võru I põhikool, Võru Kesklinna gümnaasium ja Võru Kreutzwaldi gümnaasium. Neist on taotluse esitamisel vaja valida kaks – esimene ja teine eelistus. Eelistuste märkimine on oluline isegi juhul, kui ollakse oma esimeses valikus täiesti kindel, sest kui teine eelistus puudub, peab vajaduse korral valiku tegema komisjon ja sellisel juhul võib elukohajärgseks kooliks saada kõige vähem sobiv kool. Avalduse elukohajärgse munitsipaalkooli määramise kohta peavad esitama ka need Eesti rahvastikuregistris Võru linnas elukohta omavad vanemad, kes soovivad valida kooli väljaspool Võru linna, ning märkima oma eelistuse taotlusse.

Küsimustega võib pöörduda telefonil 785 0911 või e-posti aadressil kristi.aavakivi@voru.ee.

Kristi Aavakivi, haridusspetsialist

Võru linna jõululaadale registreerumine on alanud!

Veidi vähem kui kahe kuu pärast toimub taas Võru linna jõululaat, aset leiab see juba kaheksandat korda. Inimesed valmistuvad jõuluajaks aegsasti, seepärast kutsume huvilisi kauplejaid juba Võru linna jõululaadale registreeruma.

Tänavu toimub laat 8. detsembril kella 9-16 Võru Kesklinna pargis. Jõululaadale oodatakse osalema käsitööga kauplejaid, taluja aiasaaduste, suitsuliha, hapukapsa ja vorsti, mee, mooside, kõikvõimalike teiste hoidiste ning maiustuste müüjaid. Teretulnud on ka toitlustajad, kes pakuvad laadalistele sööki ja jooki. Kindlasti on laadale oodatud kõik heategevusega tegelejad, mittetulundusühingud. Võru linna jõululaadale pole oodatud laialt levinud võõramaise turukaubaga kauplejad.

Ootame ka, et kauplejad kaunistavad oma müügikoha jõulutemaatikast lähtuvalt, et laadal tekiks mõnus jõulumeeleolu.

Sel aastal toimub jõululaada raames taas oksjon, mille tulud lähevad heategevuseks. Kõigil kauplejatel on võimalus anda oma toode ka oksjonile ning panustada nii heategevusse.

Hilisemate segaduste vältimiseks palume isevalmistatud toiduga kauplejatel oma tegevus kooskõlastada veterinaar- ja toiduameti Võru osakonnaga.

KOHAMAKSU EI OLE, kuid kauplejatel palume tulla oma müügilaua, -telgi, -rõugu vms. Laadakohad on jaotatud tsoonidesse, kuhu kauplejad paigutatakse olenevalt nende toodetest. Soovijatele võimaldatakse ka elekter, kuid vajalik pikendusjuhe peab endal kaasas olema. Segaduste vältimiseks palume kõigil kauplejatel hiljemalt **30. novembriks registreeruda** e-posti aadressil anu.kikas@voru.ee või telefonil 785 0918. Registreerudes palume teada anda, kui kaugelt kaupleja tuleb ning kas tal on soov oma toode heategevuslikule oksjonile anda.

Anu Kikas, arendusspetsialist

Algab puulehtede tasuta äravedu

Võru linnas toimub selle sügise esimene puulehtede vedu 24. ja 25. oktoobril. Järgmine vedu toimub 5. ja 6. novembril. Vajalik on eelregistreerimine.

Lehekottide vedu algab 24. oktoobri hommikul. Kõik kotid peavad olema terved ja kinniseotult tõstetud nähtavale kohale värava juurde. Kottidesse võib panna ainult lehti. Kotte, kuhu on kogutud oksi, kive, olmejäätmeid vms, ära ei veeta.

Puulehti võetakse kottidega vastu ka Võru linna keskkonnajaamas aadressil Lühike 1. Keskkonnajaam on avatud teisipäevast laupäevani kella 8–16.

Lisainfo ja leheveole eelregistreerimine telefonidel 785 0915 või 785 0901.

VLL

Seenioritantsu suvekool Pikakannul

Seenioritants on eakate inimeste populaarne huvitegevus. Nii liikumistantsud kui ka istumistantsud parandavad vanemaealiste inimeste tervist ja tõstavad nende enesehinnangut ja sotsiaalset kaasatust.

1. ja 2. augustil toimus Pikakannul seenioritantsu juhendajate suvekool, millest võttis osa 30 tantsujuhti eri organisatsioonidest ja valdadest. Eve-Mall Saare, Tiiu Matsini ja Ere Kungla õpetamisel said selgeks kuus uut liikumistantsu ja kuus istumistantsu, mida saab sügisest alates edasi õpetada tantsuhuvilistele kohapeal. Liikumistantsud tulevad ka 2013. aasta seenioritantsupeo repertuaari. Rohkem saab kohapeal propageerida istumistantse inimeste seas, kelle liikumisvõime on piiratud.

Vahelduseks tantsulisele tegevusele käidi suvekoolis ühiselt Tamra Tatsumiste pisiloodusrajal, kus Ave Tamra rääkis ravimtaimede kasvatamisest ja nende kasulikkusest tervisele. Õhtul laulis populaarne laulja Kait Tamra kauneid kodulaule ning rääkis südamlikult lugusid kodust ja kodukohast.

Kõik osalejad said koolituse läbimise tunnistuse ja ka tantsukirjeldused koos saatemuusikaga.

Uus hooaeg seenioritantsus on alanud.

Suvekooli toetas kohaliku omaalgatuse programm.

Jelena Nurk, projektijuht

Piiriülesed liiklusohutuskampaaniad

Sel sügisel korraldatakse Eesti, Läti ja Venemaa piiriäärsetel aladel ja piiripunktides mitu liiklusohutuse tõstmiseks mõeldud kampaaniat.

Kampaaniad toimuvad projekti „Liiklussüsteemi võimekuse suurendamine EE-LV-RU rahvusvahelise tähtsusega transpordikoridorides" (ESTLATRUS TRAFFIC) raames. Projekti kaasrahastab Euroopa naabrus- ja partnerlusinstrumendi Eesti-Läti-Vene piiriülese koostöö programm (2007–2013). Projekt algas 2. aprillil 2012 ja lõpeb 1. aprillil 2014. Projekti eelarve on 1 876 570 eurot, sealhulgas on Euroopa Liidu kaasfinantseering 1 688 913 eurot. Võru linna eelarve projektis on 208 802 eurot, sellest toetus 187 921 eurot.

Ära sõida unisena!

Sumilino–Luhamaa, Terhovo–Burlachki ja Grebneva–Ubilinka piiripunkti on üles seatud ohutusele tähelepanu pööravad stendid ning autojuhtidele, kes läbivad neid piirpunkte, jaotatakse vastava sisuga infolehti.

Kampaania flaierite jagamine.

Tunne välismaa liiklusseadusi!

Piiri ületavatele autojuhtidele jagatakse infovoldikuid, mis tutvustavad olulisemat Eesti, Läti ja Venemaa liiklusseeskirjas.

Infovoldiku esikaas.

Isa, ema ja mina – kaitstud perekond

Kampaania raames valmistasid Võru Kesklinna gümnaasiumi kolmandate klasside õpilased helkureid nii oma pereliikmetele kui ka kingituseks esimesse klassi astunud õpilastele.

Lapsed helkureid valmistamas.

Jäätmete süvakogumismahutid võidavad Eestis üha enam populaarsust. Nüüdseks on süvakogumismahuteid üle Eesti paigaldatud ligi 800.

Süvakogumissüsteemid – alternatiiv maapealsele kogumisviisile

Linnavalitsus ja linnas jäätmete vedu korraldav ettevõtte AS Veolia Keskkonnateenused kutsuvad kõiki huvilisi infotundi, kus tutvustatakse Eestis üha enam populaarsust võitvaid jäätmete süvakogumismahuteid. Infotund toimub 30. oktoobril algusega kell 18 Kesklinna gümnaasiumi B-korpuses.

Soomes juba üle 20 aasta kasutusel olnud jäätmete süvakogumismahutid võidavad üha enam populaarsust ka Eestis. Nüüdseks on süvakogumismahuteid üle Eesti paigaldatud juba ligi 800 ja tagasiside kasutajatelt on igati positiivne.

Süvakogumissüsteemide idee autori Veikko Salli innovatiivne mõte paigutada suurem osa jäätmemahutist maa alla on tunnustust ja kasutust leidnud juba enam kui 35 riigis üle maailma.

Süvakogumissüsteemis kasutatakse vertikaalset lahendust, mille tulemusena asub 2/3 mahutist maa sees. Traditsioonilise jäätmete kogumisega võrreldes on sellel mitu eelist: tunduvalt suurem kogumismahutavus, pikemad tühjendamisvahemikud, hügieenilisem keskkond, kasutajasõbralik kogumisviis ning ka meeldiv väljanägemine. Need ja paljud teised kaalukad argumendid teevad süvakogumismahuti arvestatavaks alternatiiviks rohmakatele ja sageli pilku riivavatele metallkonteineritele ning ka jäätmemajadele.

Kuna süvamahutist suurem osa asub maa sees, siis hõivab mahuti vähem maad ja selle saab paigaldada ka haljasalale, vabastades nii vajaliku pinna näiteks sõidukite parkimiseks või laste mänguväljaku rajamiseks.

Korrusmajade juures on jäätmevedaja tihti olnud hädas mahutite tühjendamisega, sest sõidukid on pargitud nii, et jäätmeveokiga mahuti juurde manööverdamine on raske, et mitte öelda võimatu.

Jäätmeveokile paigaldatud tõsteseade võimaldab aga süvamahutit tühjendada ka siis, kui see asub haljasalal või selle ette on pargitud sõiduk. Seega ei ole vahetu juurdepääs mahuti tühjendamiseks hädavajalik. Pealegi toimub süvamahuti tühjendamine märksa kiiremini ning peaaegu hääletult, segamata näiteks varajastel hommikutundidel elanike unerahu.

Vastavalt jäätmete kogustele ja liikidele on süvakogumismahuteid viie standardse suurusega: 300, 800, 1300, 3000 ja 5000 liitrit. Väiksemad, 300- ja 800liitrised sobivad ühepere- ning ridaelamute juurde, suuremad korruselamute elanike, avalike kohtade ja asutuste jäätmete kogumiseks.

ASil Veolia Keskkonnateenused on süvamahutite paigaldamiseks ning teenindamiseks olemas ka tehnika ja pädev meeskond. Nii mõnigi tellija on esmalt lasknud paigaldada mahuti ja alles siis asunud ümbritsevat ala haljastama. Probleeme ei valmista ka mahuti jaoks koha ettevalmistus juba haljastatud alale. Võimalik on paigaldatud mahutite ümbrus ka erinevate kattematerjalidega katta.

Süvakogumismahuti kasutamine on imelihtne ja turvaline: isesulguv kaas on nii kerge, et selle kergitamine ei käi üle jõu isegi lastel. Vanemad võivad julgelt saata oma lapse prügikotti välja viima, sest see on ohutu ja hügieeniline: mahuti ei lähe ümber ega ole ohtu selle alla jääda. Ka täitmisava luuk on alati puhas, sest erinevalt tavapärastest mahutitest ei tühjendata mahutit täitmisava kaudu, vaid kogumiskoti põhjast.

VLL

Võru linn hindab oma noorsootöö kvaliteeti

Tänavu võtab ligi nelikümmend omavalitsust luubi alla oma noorsootöö kvaliteedi, teiste seas ka Võru linn.

„Noorsootöö kvaliteedi hindamise projektis osalemisega soovib Võru linnavalitsus saada ülevaadet noorsootööst ja selle arendamist vajavatest valdkondadest. Nii sise- kui ka välishindamise tulemusel saame omavalitsuses hinnata noortele loodud võimalusi, nende kvaliteeti ja noorsootöötajate pädevust," tõi linnavalitsuse kultuurispetsialist Inge Tolga välja põhjused, miks noorsootöö kvaliteedi hindamine ette võetakse.

Tolga sõnul aitab kvaliteedihindamise teave riigi tasandil noorsootöö valdkonda ka täpsemini suunata.

Noorsootöö kvaliteedi hindamise mudeli on koos noortevaldkonna partneritega välja töötanud Eesti Noorsootöö Keskus, mis ühtlasi koordineerib hindamist üle Eesti.

„Hindamismudeli alusel saab kohalik omavalitsus kaardistada noorsootöö tugevused ja arendamist vajavad valdkonnad, tulemuste põhjal planeerida edasist arengut ning jälgida edusamme," sõnas projektijuht Kaisa Orunuk.

„Noored on erinevad ning on vaja tagada, et igale noorele on noorsootöös kättesaadavad mitmekülgsed arenguvõimalused – see on ka kvaliteedi hindamise visiooniks. Hindamisega uurimegi, kui mitmekülgsed ja kättesaadavad need arenguvõimalused on, mida noortele ühes omavalitsuses pakutakse," lausus Orunuk.

Hindamistulemustest tehakse kokkuvõtted detsembriks. Noorsootöö kvaliteedi hindamise Võru linna meeskonda kuuluvad Kesklinna gümnaasiumi huvijuht Anu Koop, linna noortekogu esimees Aira Udras, linnavalitsuse kultuurispetsialist Inge Tolga, spordikooli direktor Mare Lüüs ning noortekeskuse juhataja Einike Mõttus ja noorsootöötaja Stiina Kütt.

Noorsootöö kvaliteedi hindamist toetatakse haridus- ja teadusministeeriumi noorteosakonna algatatud ja Eesti Noorsootöö Keskuse elluviidava programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine" raames. Programmi rahastatakse Euroopa Sotsiaalfondi ja riikliku struktuuritoetuse perioodi 2007–2013 summadest.

VLL

Võru I põhikool 220

2012/13. õppeaastal õpib Võru I põhikoolis 218 õpilast 13 klassikomplektis. Neid õpetab 33 õpetajat. Võime olla uhked selle üle, et meie kaader on kvalifitseeritud ning püsiv. Et kõik õpilased saaksid võimetekohase hariduse, on koolis suurt tähelepanu pööratud tugisüsteemidele. Lisaks õpetajatele tegelevad meie lastega logopeed, sotsiaalpedagoog ning kaks abiõpetajat.

Õpilaste ettevalmistus olümpiaadideks, konkurssideks, võistlusteks on heal tasemel. Kõikidel aastatel on meie õpilased maakondlikus arvestuses saavutanud häid kohti. Igal kevadel lõpetab mõni noor meie kooli kiitusega.

Alates 2009. aastast, mil liitusime Innove projektiga „Karjääriteenuste süsteemi arendamine", töötab koolis karjäärikoordinaator, kes suunab õpilasi kutsevalikul.

Õppe- ja kasvatustööd toetab huvitegevus. Pöörame tähelepanu lastele esinemisvõimaluse andmisele, nende loovuse, esinemisoskuse ja -julguse ning läbilöögivõime arendamisele. Silmaringi peab avardama mitmekülgselt: sellest lähtudes korraldame nii üritusi koolis, õppekäike kui ka teatrite, asutuste külastusi.

Õpilaste arengut toetavad projektid. Comeniuse projektide raames on meie õpetajad ja õpilased saanud tutvuda Prantsuse, Saksa, Tšehhi, Taani ning Türgi kolleegide tegevusega. „Tervena tulevikku!" koostöös Kuperjanovi jalaväepataljoniga võimaldab igal aastal 8. klasside noormeestel sõdurieluga tutvuda ning noorsõduri katsed läbida.

Peale huviringide tegutseb koolis Noorte Kotkaste ja Kodutütarde organisatsioon, kes oma tegevusega väärtustab isamaalist kasvatust.

Igal veerandil ilmub koolileht Postikaru, milles õpilased nii koolis kui väljaspool kooli oma osalusel toimunud tegevusi kajastavad.

Kool kuulub tervist edendavate koolide võrgustikku, paljud traditsioonilised üritused on mõeldud laste füüsilise ja vaimse tervise parandamiseks.

Kõigi nende tegevuste kaudu kujundab meie kool õppida oskavaid, koostöövõimelisi, oma riigist, kultuurist ja kaaskodanikest hoolivaid inimesi.

Meie kool on ilus,
seisab pargi serval suurte puude vilus.
Kool on armas ja väike,
ta särab mulle hommikul vastu nagu päike.

Anette, 4.a

Võru I Põhikool

Laupäeval, 20. oktoobril ootame kõiki vilistlasi ja endisi töötajaid kooli 220. aastapäeva tähistama:

13.00	vilistlaste kontsert Katariina kirikus
14.00–17.00	tegevused koolimajas, avatud mikrofon
17.00–24.00	kultuurimaja Kannel avatud, kohvikud
18.00	kontsertaktus
20.00–24.00	tantsuks ansambel

Õpilased koolist:
Mulle meeldib minu koolimaja. See on päris ilus, suur ja roosa.

Eriti huvitav on see, et me kõnnime igal argipäeval mõisasse ja asume õppima.

Sellel koolil on väga põnev ajalugu. Koolimajja sisse astudes on näha Eesti lipp, mis leiti kooli pööningult. See oli sõja ajal peidus venelaste ja sakslaste eest.

Juba minu ema õppis selles koolis ja ütles, et see on hea kool.

Vahel õpetajad riidlevad, aga see käib asja juurde, kui ikka laps aru ei saa.

Meie kooli kohal on alati päike.

Õpetajad koolist:
Rõõm on igast teadmishimulisest õpilasest.

Rõõm on headest kolleegidest. Rõõm on uue väljanägemise saanud klassiruumidest.

Meie klassid on valgusküllased, lapsepärased ja nüüdisaegse tehnikaga. Pargi lähedus annab mitmekesiseid ja põnevaid võimalusi õuesõpet korraldada.

Õpetajad on rõõmsameelsed ja nooruslikud, kõigele uuele vastuvõtlikud ning tahavad oma tööd teha.

Mulle meeldib töötada majas, mis on piisavalt väike, et tunda nägupidi, kui just mitte nimepidi kõiki koolis õppivaid õpilasi.

Võru I põhikool

Avastades Poolat

Mais toimus Võrus projekti „Tourism on my doorstep" raames linnaorienteerumine „Sport on lahe!", millest otsustasime oma neljaliikmelise võistkonnaga (Egle Kronberg, Ilona Horn, Raino Reiska ja Kristjan-Mart Piirsalu) osa võtta. Korraliku pingutuse ja hea õnne tulemusena õnnestus meil see võistlus võita ning võistluse peaauhind – 1500eurone reisitšekk – oligi meie.

Pärast võidu ametlikku kinnitamist ja lepingu sõlmimist hakkasime reisisihtkohta valima ning marsruuti paika panema. Kuna reisi rahastaja oli Läänemere linnade liidu spordikomisjon, siis pidime oma sihtkoha valikul arvestama tingimusega, et külastada tuleb eelkõige selle liidu linnu. Meie valik langes Poola kasuks.

Pakkisime reisikotid, komplekteerisime auto ja startisime Võrust 25. juuni õhtul. Sõitsime läbi öise Läti ja Leedu ning Poola jõudsime järgmisel päeval. Majutust polnud me varem broneerinud, astusime lihtsalt hotellidesse ning küsisime, kas vabu kohti on. Vaatamata sellele, et oli suvi ja reisihooaeg, saime alati öömaja ning ühel korral õnnestus isegi hind poole soodsamaks kaubelda.

Päevad möödusid Poola linnades vaatamisväärsustega tutvudes. Kõigepealt käisime Ketrzuni linnas Hitleri hundikoobastes, kus nägime Hitleriga seotud hoonete varemeid ning sõitsime ka vana sõjaväeautoga. Tegemist oli üsna sünge paigaga. Kahjuks ei õnnestunud meil giidi saada. Pidime leppima infotahvlitel leiduva ning ajalootundides kuuldu meenutamisega.

Veel külastasime Gdanskit, kus käisime meremuuseumis ning loomaaias. Loomaaed oli väiksem kui Tallinna oma, kuid loomi sai lähemalt näha. Põikasime Gdynias okeaariumi, kus nägime erinevaid mereelukaid. Tegu on päris suure ja huvitava paigaga, kus ekspositsioon on jaotatud mitmele korrusele.

Külastasime ka Euroopa suurimat anglikaani kirikut, mille torni jõudmiseks pidi läbima 400 astet.

Paar päeva veetsime Sopoti ja Gdynia randades. Seal

Ilona Horn ja Egle Kronberg meremuuseumis.

olles tekkis tunne, nagu viibiks mõnes troopilises riigis palmide ja võrkkiikede keskel. Nauditud sai nii päikest, vett kui ka skuutrisõitu.

Kõige põnevam ja äärmiselt adrenaliinirohke oli meie jaoks aga seiklusrada, kus pidime kõrgete puude otsas liikuma ning takistusradu läbima. Raja lõpus sai proovida ka vabahüpet, mis sarnanes benjihüppega. Adrenaliinitulva sai kogeda ka, libistades end mööda trossi ühelt platvormilt teisele.

Meie reisi ajal toimusid Poolas Euroopa meistrivõistlused jalgpallis ning seetõttu oli kogu rahvas jalgpallilainel. Ka meie veetsime ühe õhtupooliku koos kohalikega suurelt ekraanilt jalgpalli vaadates.

Lisaks tutvusime kohaliku ööeluga, mis võrreldes Eesti omaga on väga kirev. Nimelt olid linnades spetsiaalsed tänavad täis erinevaid meelelahutusasutusi: baare, pubisid, ööklubisid, restorane jms.

Kokkuvõttes võib öelda, et reis oli väga tore, nii silmaringi avardav kui ka lõõgastav, ning tõsi mis tõsi – sport oligi lahe! Tänu planeerimisele viperusi ei esinenud. Probleemiks oli vaid ajanappus, mille tõttu mõned esialgu kavas olnud vaatamisväärsused jäid külastamata. Lõpetuseks väike soovitus: alati tasub igasugustest võistlustest ja konkurssidest osa võtta, sest mine tea, äkki võidadki.

Egle Kronberg

Intellektipuudega inimeste tarbekunstinäitus Tallinnas

22. oktoobrist kuni 10. novembrini toimub Tallinnas Kullo galeriis (Kuninga 5) Eesti-Jaapani ühisnäitus „Sulle on antud maailm".

Näitusel on väljas nii tarbekunst kui ka kujutav kunst. Eriline rõhk on Saori kangastelgedel tehtud töödel.

Väljapanekutega osalevad intellektipuudega laste ja täiskasvanutega tegelevad asutused ja organisatsioonid. Võru Järve kool ja MTÜ Toetuskeskus Meiela panevad näitusele välja kaunid kudumid, mis on valminud Saori kangastelgedel rühmatundides, kutserühma tundides ning suvise loovuslaagri ajal.

Samuti paneme üles mõned maalid-joonistused, mis on puutööõpetuse tundides valminud pildiraamides.

Näitus avatakse ametlikult 23. oktoobril kell 16.30. Kui oled oktoobri lõpus, novembri alguses Tallinnas, leia aega näitust külastada!

Reet Kangro,
Võru Järve kooli direktor

Võru linn otsib jõulukuuske

Võru linn otsib kuusepuud, mis ehiks tänavuste jõulude ajal Kesklinna parki.

Jõulukuusk peab olema sirge, kahar, ühtlase võraga ja kasvukohal vähemalt 15 meetri kõrgune.

Oluline on, et kuusele pääseks ligi suuremõõtmelise tehnikaga.

Inimestel, kes soovivad oma kuuske pakkuda, palume helistada telefonil 785 0929 või saata foto e-posti aadressil anne.vahtla@voru.ee.

Valminud on Tamula järve hea seisundi säilitamise dokumendid

Linnavalitsus teatab, et valminud on Tamula järve hea seisundi säilitamiseks vajalike uuringute ja tegevuste aruanne ning projektdokumentatsioon. Eesmärk on välja selgitada tegevused, mis on vajalikud Tamula järve tervendamiseks ja korrashoiuks, et vältida veekogu vee kvaliteedi halvenemist ning kaldaalade mudastumist ja kinnikasvamist. Töös esitatakse projektdokumentatsioon Tamula rannaala sademevee ärajuhtimiseks ja kaldaala puhastamiseks kohvikust Spring kuni linna piirini Võlsi teel.

Valminud tööga on võimalik tutvuda kuni 25. oktoobrini Võru linnavalitsuse infosaalis või veebilehel www.voru.ee. Aruande ja projektdokumentatsiooni kohta saab Võru linnavalitsusele (Jüri 11, 65620 Võru; vlv@vorulinn.ee) esitada ettepanekuid ja küsimusi kirjalikult kuni 25.10.2012. **Aruande ja projektdokumentatsiooni avalik arutelu toimub 25. oktoobril kell 16 Võru linnavolikogu saalis**.

Materjalid on allalaetavad: http://www.alkranel.ee/andmed/Tamula/tamula_seisundi_sailitamine_I_ja_II_etapp.zip

Uudiseid Võru linnast 1942. aasta oktoobrist

Ringhäälingu kuulajaile

Võru Ametipostkontor teatab, et ringhäälingu kuulamise maks aja eest kuni 1. jaanuarini 1943. a kuulub kohesele tasumisele. Vastasel korral tühistatakse kuulamise luba ja edasi talitatakse kui loata kuulajatega.

Võrumaa Teataja nr 113; 13.10.1942

P.S. Salaja kuulajaid karistati nagu sõjakurjategijaid.

Teatripublikule soe saal kindlustatud

Linnavalitsuse vastutulekul on teater Kandlele reserveeritud mõnikümmend ruumimeetrit küttepuid. Sellega on teater üle saanud ühest suurematest päevamuredest. Kuna teatri kutselisse perre seni kuulusid vaid naised, oli metsaaktsioonist osavõtt võimatu ja kippus ähvardama hooaeg külmas teatrisaalis. Kuna teatri küttetarvidus on väga suur, on karta, et puudemure peale jõulusid uuesti esile võib kerkida.

Võrumaa Teataja nr 115; 17.10.1942

Kandle külalisetendus Missos

Kandle näitlejad esitasid pühapäeval (18.10.1942. – A. R) Misso rahvamajas laulumängu „Paradiis põrgus". Ettekanne meelitas kokku ümbruse rahvad nii ohtrasti, et pooled külalistest olid paratamatult sunnitud ukse taha jääma.

Võrumaa Teataja nr 116; 20.10.1942

P.S. Hilisematel aegadel ja ka praegu on populaarne teatrite tegevus sarjas „Teater maale". Sellel Misso etendusel said ka karastuse Kandle teatri uued näitlejad Loreida Jallai Kati osas ja Ott Raudheiding metsavaht Jüri Tagamaa osas.

Võõras mees tuli Võrru

Reporter L. Nõgikikas tuli varaselt hommikuselt rongilt maha, et linna sõita.

„...Ei siin pole aega vahtida midagi. Jaama taga ootavad kolm voorimeest. Kes ees, see mees. Lahkus ja viisakas tagasihoidlikkus tähendavad siin, et võid tunda töörõõmu ise oma kohvreid linna tirides. Hobune teeb ilusat sörki. Ei ole vist möödunud palju rohkem kui veerand tundi ja oledki linnas. Kreutzwaldi linnas. Sõidame piki lauluisa nimelist tänavat. Varasel tunnil on väljas ainult tänavakoristajad. Igaühega neist vahetab voorimees tervituse või paar sõna. Siin väikelinnas näivad kõik olema head tuttavad.

Juba mõne päeva pärast võisin kogeda, et tutvused tekivad siin päris libedalt. Kohates mind linna sõidutanud voorimeest, tervitab see mind. Võid heameelega kogeda, et sind on vastu võetud omaks inimeseks..."

Võrumaa Teataja nr 119; 29.10.1942

P.S. Midagi sellist tundsin ka ise, kui 1999. aastal Võru linna elanikuks sain, seetõttu ka nii äkiline artikli lõpetamine. Originaalis see veel jätkus ja tutvustas linna maju ja vaatamisväärsusi võõra pilgu kaudu.

Vanu ajalehti sirvis
Võrumaa muuseumi
peavarahoidja
Arthur Ruusmaa.

VÕRU LINNA HEAKORRATELEFON

7 444 459

Võru Linnavalitsus annab teada:
Linna heakorra, tänavavalgustuse ja teede hoolduse probleemidest on võimalik teatada numbril 7 444 459.
Telefonile on võimalik helistada kõigil nädalapäevadel ööpäevaringselt ning jätta automaatvastajale teade probleemsetest kohtadest linnas.

FIEdele mõeldud infopäev.

Võrumaa ettevõtlusnädala järelkaja

Selleaastane Võrumaa ettevõtlusnädal on seljataga. Eesmärk oli pakkuda Võrumaa ettevõtlikele inimestele ürituste ja tegevuste kaudu mitmekülgset programmi, mis on seotud ettevõtluse temaatikaga.

Ettevõtlusnädala hüüdlause „Ettevõtlikkus ei küsi vanust – võta ette!" kandis sõnumit, et igaüks meist saab olla ettevõtlik ja seeläbi ühiskonna arendamisse panustada. Ettevõtlik olemine tähendab aktiivset kaasalöömist eri eluvaldkondades ja seeläbi enese vormis hoidmist.

Ettevõtlusega alustada ei ole kunagi hilja. Häid näiteid on tuua meie kohe lõppevalt ettevõtluse baaskoolituselt, kus osalevad sel aastal tavapärasest eakamad, aga väga aktiivsed inimesed.

Nädala kavva mahtusid koolitused, infotunnid, ettevõtete külastused, kohtumised põnevate ja ettevõtlike inimestega ning ettevõtjate spordipäev. Kokkuvõttes külastas üritusi 442 inimest ning spordipäevast võttis osa 12 organisatsiooni, kes olid väljas viieliikmeliste meeskondadega.

Ettevõtlusnädalast jäid kõlama deviisid, mis ütlevad: usu endasse ja vii oma unistused ellu; koonda enda ümber inimesi, kes sinu ettevõtmisi toetavad; toeta ning hari ennast, et sinu tee oleks oma ettevõtmistes võimalikult lihtne; keskendu ühele tegevusalale ja arenda ainult seda tugevust, ära raiska liigselt energiat kõrvaltegevustele.

Kokkuvõttes võib öelda, et kõige lihtsamad elutõed aitavad kõikidel ettevõtlikel inimestel oma unistused ellu viia. Selleks tuleb varakult vaeva näha, mõelda välja, millega tahetakse tegelda, selles ennast põhjalikult koolitada ja pidevalt täiendada. Üks väga lihtne näide eelkõige noortele, kes alles otsivad oma nišši: kirjuta iga päev ideevihikusse kümme ideed, jaga neid teistega ja tuuni neid! Just nendest ideedest võib välja kasvada sinu äri alustala.

Ettevõtlusnädala korraldustoimkonda kuulusid: Võrumaa Arenguagentuur, Võru maavalitsus, Võru linnavalitsus, Europe Direct Võru teabekeskus, Võru noortekeskus, Eesti Töötukassa Võru büroo, Võrumaa Omavalitsuste Liit, Võrumaa Äriklubi, Võrumaa kutsehariduskeskus ning puidutöötlemise ja mööblitootmise kompetentsikeskus. Koostööpartnerid olid OÜ Karjääripõld, Maksu- ja Tolliamet, Rõuge noorteklubi, Pankuri pubi ja klubi Balance. Aitäh teile!

Võrumaa Arenguagentuur kui maakondlik arenduskeskus pakub tasuta nõuannet alustavatele ning tegutsevatele ettevõtjatele, kes vajavad abi äriplaanide, projektide kavandamisel ja koostamisel. Lisaks ettevõtjatele on meie teenused mõeldud mittetulundusühendustele ja kohalikele omavalitsustele. Asume Võrus Jüri 12 (sissepääs Koidula tänavalt). Telefon 786 8367 ja koduleht www.vaa.ee

Kohtume juba järgmisel aastal oktoobri alguses!

Teie edu nimel

Ene Kerge,
korraldustoimkonna liige

Rahvusvaheline noortevahetus „Our Music, our Europe"

2.–18. septembrini käisime kolme tüdruku ja kolme poisiga Rumeenias. Noortevahetus toimus Euroopa Liidu kodanikuharidusprogrammi „Euroopa noored" raames.

Nagu pealkiri ütleb, oli tegu muusikaga seotud noortevahetusega. Seetõttu osalesid projektis puhkpillimängijad Rumeeniast, Itaaliast ja Eestist. Eesmärk oli rääkida vaesusest ja mängida ka selleteemalisi lugusid orkestris. Vastuvõttev organisatsioon oli Fanfara Armonia.

Noortevahetuses osalenud noored.

Rumeenias maandusime suuruselt teises linnas Cluj-Napocas. Väljas oli väga kuum, umbes 30 kraadi, ja enamikule meist see väga meeldis, sest Eestis ei olnud ju korralikku suve olnud ja nüüd sai seda lõpuks nautida. Võrreldes Eestiga oli seal väga kollane ja umbne. Saime teada, et enne meie tulekut polnud seal peaaegu kolm kuud vihma sadanud. Just meie seal oleku ajal sadas aga kaks päeva – ju viisime Eesti ilma endaga kaasa. Arutlesime Rumeenias paljude asjade üle – vaesuse (see oli ka projekti sihtmärk), noorteprojektide ning ka Itaalia, Rumeenia ja Eesti kultuuri üle. Meie kultuurid on erinevad, samuti meie keeled. Itaallased ja rumeenlased ütlesid, et eesti keel kõlab neile nagu hiina keel, üksteisest said aga väga hästi aru ka siis, kui rääkisid omas keeles.

Meie toidud on samuti erinevad. Näiteks ei tea rumeenlased, mis on puder, millest seda üldse on võimalik teha. Nende ainuke n-ö puder on kartulipuder. Samuti ei kasvata nad seal teravilju, vaid enamjaolt maisi, kapsast, viinamarju ja arbuuse.

Võõrsil saime maitsta ka maisisaia. Rumeenlastele on must leib tundmatu, neile tundus see kui šokolaadikook ning nad sõid seda või ja moosiga.

Rumeenias olid väga sõbralikud inimesed, nad tulid alati rääkima ja pakkusid kõikvõimalikes olukordades abi ja nõu. Väga raske oli sealt tagasi külma Eestisse tulla. Õnneks suhtleme nendega siiani ja loodame, et ka meie uutel sõpradel on plaan kunagi Eestisse tulla.

Kõige imelikum oli reisil see, et kõik eestlased suutsid haigeks jääda: kas oli kurk haige, hääl ära, nohu vms, kahel inimesel tõusis lausa palavik.

See reis jääb meile hästi meelde. Kui tekib võimalus veel mõnes projektis osaleda, siis teeme seda kindlasti ning soovitame seda kõigile teistelegi, sest mälestused ja sõbrad, mis niimoodi saad, ei ununе kunagi. Meie reis sai teoks tänu Võru noortekeskusele, Võru linnavalitsusele ja Võru muusikakoolile. Suur tänu Heino Vildole, kes oli nõus meie grupijuhiks olema.

Marie Tulik,
noortevahetuses osaleja

Renate Valme füüsilise teatri lavastus „Pung” Võru Kandles

PUNG.
Mis mõttes?
Pungi mõttes.
30. novembril kell 19 etendub Võru Kandles Renate Valme tantsuetendus „Pung”.

Renate Valme on vabakutseline koreograaf ja lavastaja, kes on oma lavastusi esitanud paljudel teatri- ja tantsufestivalidel Euroopas, Skandinaavias, Aasias ja Baltimaades. 2006. aastal asutas nüüdisaegse tantsu ja teatri stuudio Dreek ja 2012. aastal oma trupi Kompanii Nii, mis võimaldab teostada end lavastajana ühe trupi raames, arendades ja luues selle loomingulist käekirja ja identiteeti. Aastatel 2003 ja 2008 on pälvinud Eesti sõltumatu tantsuauhinna Philip Morris Eesti kui aasta läbilööja ja aasta tegija.

Kompanii Nii on Renate Valme asutatud uus kooslus Eesti nüüdisaegse tantsu ja teatri maastikul. Selle peamiseks väljendusvormiks võib pidada lineaarse narratiivita füüsilist teatrit. „Pung” on Kompanii Nii esimene lavastus.

Idee ja lavastus: Renate Valme

Esitus: Liisa Tetsmann, Maarja Roolaht, Madis Mäeorg, Taavi Rei, Mark-Jakob Otsa, Hannes-Martin Eenmaa

Kestus: 45 minutit

Esietendus: 14. novembril 2012 Tallinnas Okasroosikese lossi mustas saalis

Produktsioon: Kompanii Nii

Kaasproduktsioon: STÜ

Võru Kannel

Võru linnagalerii ootab näituste taotlusi aastaks 2013

Taotluse esitamise viimane tähtaeg 31. oktoober 2012.

Pakkuda on kolm ruumi:

1. I korruse galeriiruumi (fuajee) kõrgus 3,8 m; riputussiini kõrgus 2,43 m; ruumi pindala 146 m; seina jooksev meeter 22.

2. II korruse galerii kõrgus 3,1 m; riputussiini kõrgus 2,85 m; ruumi pindala 115 m; seina jooksev meeter 27.

3. II korruse väikse saali fuajee kõrgus 3,75 m; riputussiini kõrgus 3,12 m; ruumi pindala 85,6 m; seina jooksev meeter 21 .

Suuremate projektide jaoks on võimalik taotleda ka kahte või kõiki kolme galerii ruumi korraga. Kõik seinad on varustatud stangedega ning nüüdisaegsetel siinidel liigutatavate kohtvalgustitega. Olemas on postamendid, sirmid ja lukustatavad klaasvitriinid. Võimalik on kasutada DVD/CD-mängijat ning telereid. Vastavalt näituse kontseptsioonile üritame omalt poolt anda kõik, et kunstnikul oleks meie galeriis võimalikult mugav ja meeldiv oma töid eksponeerida.

Avalduse võib saata postiga (Liiva 13, 65609 Võru), tuua samal aadressil maja perenaise kätte, saata e-posti aadressil: jana.huul@vorukannel.ee.

Avaldusega koos esitada:

¤ näituseprojekti võimalikult täpne kirjeldus
¤ osaleja(te) CVd
¤ kontaktid
¤ pildimaterjal
¤ soovitav näituse aeg

NÄITUSEPINNAD ON RENDIVABAD!

Õhtu täis Prantsuse hõrku koorimuusikat!

On hea meel, et üle pika aja on muusikahuvilistel võimalus kuulata Kandles **Eesti Filharmoonia Kammerkoori** (EFK), kes **22. novembril kell 19** astub publiku ette kavaga „Prantsuse vaimus”. Koori juhatab **Daniel Reuss**, kaastegev on **Anni Ruugla** flöödil.

Juhime tähelepanu, et pool tundi enne kontserdi algust tutvustab helilooja **Helena Tulve** kuulajatele Prantsuse kultuuri ja muusikat.

Dirigent Daniel Reuss on kontserdi kavasse valinud teosed, mida sageli võib kuulda Euroopa kooride repertuaaris, kuid mida Eestis on nende keerukuse tõttu väga harva esitatud. Mõned neist tulevad nüüd siin esmaettekandele.

Õhtu jooksul on kuulajail võimalus nautida tundlikule poeesiale loodud kauneid kooriteoseid, mis on sündinud Prantsuse kultuuriruumis eelmisel sajandil. Kuulsate prantslaste – Debussy, Poulenci ja Raveli kõrval kõlab kilde ka saksa helilooja Hindemithi ja hollandlase Escheri loomingust.

Eesti Filharmoonia Kammerkoorile, mis on kujunenud üheks paremaks nii Eesti kui ka muu ilma koorimuusikat tutvustavaks muusikakollektiiviks maailmas, on november ja detsember Eesti-kesksed kuud, mil kooril on hea meel anda palju kontserte just Eestis, peale Võru Tallinnas, Tartus ja Pärnus, ning teha koostööd erinevate Eesti muusikutega. Aasta viimase kontserdi annab EFK Belgias Brugges.

Olete oodatud nautima Prantsuse hõrku koorimuusikat Võru Kandles!

Võru Kannel

Lugemissoovitus raamatukogust

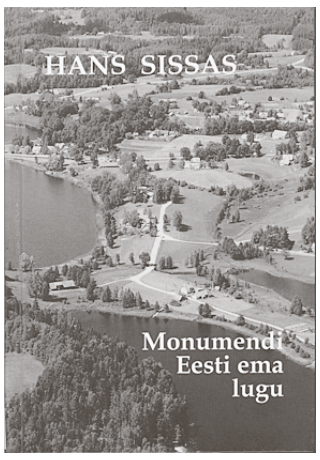

2012. aasta sügisel ilmus postuumselt Hans Sissasi raamat „Monumendi Eesti Ema lugu 2004–2010”.

Hans Sissas kirjutab: „Selles raamatus konstateerin ainult fakte läbi aastate kuupäevalises järjestuses, kuidas monument emale seitsme aasta jooksul sündis, mida tehti, kuidas ja mida üks või teine lepingupartner rääkis, missuguseid süüdistusi üksteisele esitati, millest kirjutati. Aeg ja faktid on selles raamatus tõesed, tuginevad dokumentidele, saadud kirjadele, päevikusse kirjutatule ja enda tähelepanekutele. On viiteid ajalehtede artiklitele.”

Lahti on räägitud monumendi asukoha lugu, mille kohta ütles Jaak Soans: „Kui te seda monumenti linnaruumist välja ei vii, ei saa see kunagi monumendiks eesti emale, rahvas ei võta seda lihtsalt omaks.”

Lõpuks püstitati monument Rõugesse – Hans Sissasi lapsepõlvemaale. Ta ise ütles: „Monumendi Eesti Ema asukoha küsimus lahenes mulle kõige meeldivamal viisil.”

Kirjeldatud on skulptorite ja kiviraidurite tööd ja suhteid: „Kahjuks ei saanud ma alguses aru, õieti ei tahtnud uskuda, kui kadedad ollakse üksteisele raha pärast, valmis kas või teisele kallale kargama. Kõik unustasid lepingus kirjas oleva, millal on rahvaalgatuslikus korras tehtava töö puhul tasu maksmise viivitus õigustatud. Olin sellega pidevalt hädas ja sain teenimatult kuulda halvustavaid sõnu... Minu jaoks tähendas selle töö juures raha ainult seda, et oleksin saanud lepingupartneritele õigeaegselt tasu maksta, et ei tekiks võlgnevust. Kõikide töövõtulepingud olid sõlmitud ühele täissummale ja igasse lepingusse on kirjutatud: töö teostamise aega peab mahtuma ka monumendi püstitamise ja käikuandmise aeg 2009. aasta 9. mai. Mingit teist ajalist määrangut töös monumendiga üheski lepingus ei ole. Nii et pärast 9. maid muud ajalised näitajad ei omanud töögrupile mingit tähtsust. Tähtis oli ainult see, et töö monumendiga korralikult edasi liiguks.”

Hans Sissas tänab kõiki toetajaid, annetajaid ja annetuste kogujaid. „Kõik annetused, kogu raha laekumine ja kulutused on selles raamatus kirjas iga aasta kohta toodud kokkuvõttes. Ühegi inimese annetuse suurust ei ole avalikustatud ega avalikustatagi.”

Hans Sissas teeb ka endale etteheiteid, mida oleks võinud teisiti teha.

Monumendi avamise ürituse korraldus 26. juunil 2010 usaldati Silvi Jansonsile. Nii avamisest kui ka kogu seitsme aasta tööst on raamatu lõpus fotod. Hans Sissasi lõpusõnad: „Monument Eesti Ema on valmis, Rõuge vallale tasuta üle antud ja see seisab Rõuge alevikus Ella Braureri kinnistul väärikalt püsti. Kivisse on raiutud sõnad: EESTI EMALE. Armsad emad, võtke see teile määratud kingitus vastu. Monument Eesti Ema kutsub teid!”

Nüüd kutsub ka raamat.

Inga Kuljus, annetaja nr 711

Õnnitleme oktoobrikuu juubilare!

95
Linda-Adele Vald

90
Aliide Rebaste
Uljana Vassiltšuk
Daisi Kelder
Herta Üle

85
Silvija-Alice Ojaveer
Liivia-Hilja Liiv
Leili Hõbenurm
Heldur Paltsepp
Heli Rikas
Kalju Viin

80
Loreida Piibar
Evi-Maret Visnapuu
Johan Siinmaa
Hedi Unt
Leo Varula
Agnes Mehik

75
Helju Torp
Helvi Bogomolova
Endel Kriibi
Valvi Vare
Lembit Harak
Mart Joonas
Manda Toom
Tiiu Kruuda
Endla Raudsepp
Õie Kaits

70
Viivi Liiv
Valter Mürk
Ivan Gussev
Pavel Silk
Ivi Volkov
Rutt Tideman
Ülle Nurm
Tiia Pille

VÕRU LINNA LEHT
Väljaandja Võru Linnavalitsus
Jüri tn 11, 65620 Võru
Toimetaja: Marianne Mett
Tel: 785 0948
E-post: marianne.mett@voru.ee

Teostaja: AS Võru Täht

VÕRUMAA KESKRAAMATUKOGU

TOETAJAD:
EESTI HOIURAAMATUKOGU
EESTI ARHIIV ÜHENDRIIKIDES

VÕRUMAA KESKRAAMATUKOGU ON 103AASTANE!

IGA PÄEV SAAB 103. KÜLASTAJA RAAMATUKOGULT KINGIKS RAAMATU.

Lugejamäng „Eestimaa looduse vägi"
- 2012. aastal tutvustatakse lugemissaalis raamatuväljapanekute kaudu Eesti loodust. Iga kuu on võimalik osa võtta lugejamängust, vastates kolmele küsimusele. Õigesti vastanute vahel loositakse välja raamatuid.

Raamatukogupäevad
- 23. ja 25. oktoobril kella 10–11 RIKSWEBi kasutajakoolitus
- 24. oktoobril kella 10–15 lihtsamate raamatuparandusvõtete õpituba
- 20.–30. oktoobrini on raamatute tagastamine viivisevaba

Tasuta raamatute sügislaat mihklipäevast kadripäevani

7. novembril kell 11 konverentsisaalis Eesti kirjanikud Eesti raamatukogudes: Hanna Kangro, Mikk Pärnits, Juku-Kalle Raid

Näitused

Konverentsisaalis
Tatjana Kutsjuba „Pillid"

III korruse teenindusaalis
Raamatunäitus „Minagi olin Arkaadia teel..."– Karl Ristikivi 100

Lasteosakonnas
Mardi küüned külmetavad, Kadri varbad valutavad – maski- ja raamatunäitus

Võrumaa keskraamatukogu. Jüri 54, 65604 Võru, http://lib.werro.ee, tel 782 0157

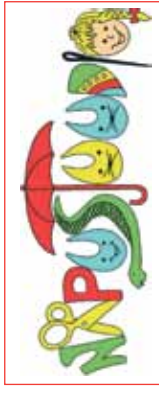

MTÜ AILA NÄPUSTUUDIO teatab… alustasime täiskasvanute kursust:

MEISTERDAME KOOS LAPSEGA

Kursusele on oodatud ema koos lapsega.
MIS ME TEEME: õpetame meisterdama mitmesuguseid mänguasju, nukke ja käpikmänguasju, pärlitest ehteid ja mänguasju, vildime, teeme klaasimaali, liivatehnikas kaarte, iiritehnikas kaarte, pabernöörist lilli jne.
Reedeti kella 17–19.

LAPITÖÖ – PÄRLITÖÖ - ISETEHTUD MÄNGUASJAD

Neljapäeviti kella 17–20.
MIS ME TEEME: lapitöö – õpetame erinevaid töövõtteid ja materjalide õiget kasutust ning valmistame kauneid esemelisi asju; helmemaailm – õpime ise valmistama ehteid; isetehtud mänguasjad – õpetame, kuidas ise mänguasju õmmelda.
Ühe korra tasu on 5 eurot + materjalitasu. Teata meile oma soovist!
Asume Jüri 19a (polikliiniku majas) III korrusel.
Lisainfo: MTÜ Aila Näpustuudio, Jüri 19a, III korrus; tel 782 8048, 507 9920 (Aila Kikas).